

Bilim Teknoloji Odak alanlarımız

Bilim, teknoloji ve yenilik politikaları kurulu, odak alanlar konusunda çalışıyor. Basına yansıyana göre, "Gıda Arz Güvenliği, Biyogüvenlik, Siber Güvenlik ve İletişim Altyapısı ile Tıbbi cihaz, İlaç ve Aşı" konularının ele alındığı çalışmalar yaz sonunda Cumhurbaşkanı'na sunulacak.

Küreselleşme öldü mü?

Haberde birinci sırada yer alan gıda ve arz güvenliği, Türkiye'nin kendi kendini besleyebilmesi anlamına geliyor. 20-30 yıl önce bu durumda iken, önceleri Türkiye'de yetişmeyen, üretilmeyen gıda maddelerini dışarıdan almaya başladık. Ardından her ürünü, nerede daha ucuza bulunuyorsa oradan temin etme politikaları geldi. Günümüzde, gıda maddesi yelpazesi genişlemiş olmakla birlikte, kendi kendimize yetme noktasından uzaklaştık. Bu yazıyı yazarken bir yandan atıştırdığım badem ve ceviz ABD'den, kaju fıstığı Hindistan veya Vietnam'dan, kuru erik Sırbistan'dan ithal. Neyse ki fındık ve kuru kayısı Türk. Buna küreselleşme dedik.

ABD başkanı, bir süredir, "küreselleşmenin bittiği"ni söylüyor. Bir yerde haklı, COVID-19 salgını, yaygın bir tehlike durumunda "her koyunun kendi bacağından asılacağı" bir tavra dönüleceğini çok açık biçimde gösterdi. Bakınız, AB konseyi, İtalya'yı salgın anında yardımsız bırakmanın kefareti, ölen öldükten sonra hibe destekler ile ödemeye çalışıyor. Küreselleşme sona ermeseye bile, ağır bir darbe aldı. Bu nedenle "gıda arz ve güvenliği"nin birinci sırada yer alması şaşırtıcı değil. Fakat, ilk üç başlığın da güvenlik açıklarına yönelik olması, düşündürücü.

İstenirse yapılır

Türk insanı her zaman şunu göstermiştir: yapamayacağı şey yoktur. İstenirse, isterse, yapar. İnsansız hava aracı konusunda ciddi başarılarımız var. Tümüyle yerli tasarım ve yerli yapım olan bu silahlar, aynı konuda senelerdir lider konumunda olan birçok ülkenin ürünlerinden üstün. Burada bir noktaya dikkatinizi çekmek isterim, "yerli yapım" demek, içerisinde ithal parçalar bulunabildiğini (örneğin motor), ama o parçanın uçağın geri kalanı ile bütünleşmesinin yerli akıl gücü ile yapılmış olduğu anlamına. "Büyük küresel köyde", uçağın motorunu bir başka ülkeden alıyor olmamızın çok önemi yok, bunun mutlaka daha başka bir ülkede de benzeri vardır, küreselleşme işte bu, oradan olmaz ise buradan temin edilir. Daha da olmadı, yerli olarak da üretilir. Küreselleşme sona eriyorsa, bu yola girmeliyiz. Birçok elektronik cihazda, engellemeler, satmama kararları, ambargolar ile, zâten böyle de oluyor. Belki sırada satın aldığımız, bize teslim edilen, ama ABD dışına çıkartılmayan F35 uçaklarımıza gerek bırakmayacak İHA'lar vardır. Bilemeyiz. Ama gerekirse yapılır. Altyapısı hazır, bilgi birikimi sağlanmışsa. Bilim teknoloji ve yenilik politikaları bu nedenle önemli.

Özelleşme

Türkiye'nin TUSAŞ'ı, var. TAİ uçağı, TEİ motoru geliştirmekte ve üretmekte. Bu çalışmaların sonucu ANKA ve AKSUNGUR gibi İHALar ortaya çıkmış durumda. Ama buna paralel, bir özel şirketin, Bayraktar (Baykar) AKINCI adlı İHASı, tüm dünyanın dikkatini üzerine çekiyor. TUSAŞ bu konuda çalışırken, neden bir de özel sektör aynı konuda yatırım yapıyor? Benzer soru ABD'de Ay'a defalarca astronot götürmüş olan NASA ile Space-X adlı özel şirket için de sorulabilir. Space-X, geçen hafta tekrar kullanılabilen bir roket ile uluslararası uzay istasyonuna ilk defa astronot yolladı. Yaşamsal teknolojiler için, yeni, karma bir model uygulanıyor. Sağlık alanında da öyle yapmadık mı? Özel sermayeli sağlık kuruluşları devlet hastahaneleri ile rekabete başladılar, sonra şehir hastahaneleri icat edildi, burada özel sektör, devletin birikimini devralıp gene devletle buluştu. Küreselleşmenin zayıfladığı, yerli yapımın önem kazanmaya başladığı ortamda, devletin, birikimini özel şirketlere devrettiği "özelleştirme" modeli ne kadar tutarlı ve yararlı, bunu zaman gösterecek.